

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Matka bolátná.

Naším Bratom Evanjelikom!

Úprimne sa vyznáme, že bolo sa nás týka prehovoríť k vám, Bratia Evanjelíci, o tej divokej nenávisti, ktorou sa maďarskí vodcovia protestantov oproti nám ľudakom chovajú.

Boh sám vie čo tých pánov napadlo. Zdá sa, že celkom sa zriekli všetkých článkov viery svojej, a len to jedno im je za jediný «Verím v Boha», že opravdový dobrý kresťan Katolík, Evanjelík lebo Kalvín jedine len v maďarskom mundúre, a maďarskou rečou môže byť spasený.

Toto jejich blúznenie hlásajú na sneme, a to isté vytrubujú v novinách. Na čele týchto falošných prorokov je tyranský Bánffy s Tiszom a jejich ostatnie dobrodružstvo tvoria všetci temer páni a cirkevní hodnostári kalvinskí, všetci liberálno-hazafickí Bánffy-husári v stolicách, a konečne všetci novovlastenci t. j. židia alebo dľa nového jejich mena kazári.

Títo všetci ako nakazení vyvreskujú v mene maďarského národa a v mene vlastenectva, že vraj nebezpečím hrozí celej krajine všetko to, čo je náboženské. I preto napádajú nám naše konfesionálne školy a präparandie učiteľské, a chceli by tieto vykoreníť až do poslednej, a na miesto nich založiť všade školy bezkonfesionálne štátne, teda protikresťanské, nech sa v nich len maďarskou rečou učí. Katolícké školy v kláštoroch, to im je tiež nevlastenecké, a vôbec všetkých uhorských katolíkov ľúbili by požrať len preto, že najvyšší pastier náš: sv. Otec v Ríme nenie tiež Maďarom.

Že sa takéto bezbožné nauky počínajú u nás hlásať, tomu dobre porozumie každý, kto je s liberálnou politikou na čistom. Veď práve teraz osvedčil sa aj sám ministerpredseda Széll, že aj všetky tie cirkevnopolitické zákony (civilné manželstvo, recepcia židov, matriky, bezkonfessionálnosť) požaduje záujem jednotného maďarského štátu. Iným slovom: aby mala krajina jednakú peknú maďarskú tvárnosť, preto musely sa kadejaké rozdielne náboženské zvyky prekaziť a na miesto nich nové, liberálne, beznáboženské poriadky uviesť v mene maďarského vlastenectva; tak, že n. pr. keď matrikár červenobielo zeleným opleckom ozdobený vypovie v maďarskej reči civilný sobáš, nuž takýto nový poriadok maďarský ale beznáboženský vraj znamenite poslúži

veci maďarského národného štátu. Keď sa to všade jednako maďarskou rečou koná, nuž to hľa vraj ukazuje na silu a moc maďarského národného vladárstva.

Že či pri tom trpí lebo netrpí presvätý cit náboženský ľudstva ku bársktorému vierovyznaniu patriaceho, o tom sa liberál-hazafík nestará. Nech parom poberie všetko čo je sväté a nábožné: im je svätým vierovyznaním len ten «jednotný maďarský národný štát»!

Nuž, drahí Bratia Evanjelíci, teraz môžete už pochopiť, že by nás skutočne bolelo, keď by ste pri čítaní týchto riadkov zašli do nedorozumenia a domnievali sa, že my tu vôbec na nekatólikov sa ponosujeme.

Bože chraň! odstúp to od nás! My dobre sme presvedčení, že tamtie bezbožné naučenia sú len chuťky a vymysleniny tyranských panákov a židov ku záhube, ku zotročeniu a vydieraniu veškerého ľudu kresťanského. Veď by sme sa právom mohli spýtať tých liberálnych Maďarov: a takto v mene ktorého-že národa tárate vy do sveta svoje novoty o tom «maďarskom národnom štáte»? ktorý-že je to ten maďarský národ, čo by v mene jeho mohli ste vykorenenie náboženstva kresťanského hlásať a vystrájať. Či snáď Katolíci? či Reformáti? No prosím, veď len poznáme na tolko bratov Maďarov, že aj tento ľud bedlivo si ctí a háji svoje náboženské city! Nikedy by nedokázal nikto, že národ sám maďarský blázni sa pre tie novoty — jako ich menujú liberáli — maďarsko-národné!

Keď je ale tomu tak, vtedy páni liberáli veru celé vaše liberálne vlastenectvo je falošné, je ono len kepienok, pod ktorým vašu osobnú lakomosť skrývate, a docielite-li vaše hladné vrecká naplniť, vtedy nedbáte čo by hneď všetci Maďari ostali bez viery, bez Boha, bez ímania, akožto mizerná korisť vašich najmilejších pajtášov: židov.

My ale takýchto vlastencov nepotrebujeme. Každý, kto miluje v Boha veriaci ľud svoj, musí si do radu stať pod zástavu kresťanstva. S nami zametať, naše nábožné školy a naše vzdelávanie sa, našu vieru, nášho Boha a spasenie nám veru žiaden liberál rabovať nebude! A v tomto samobranom boji musíme sa stretnúť s vami, Bratia Evanjelíci. Bolo by to ten najhriešnejší nerozum vyhľadávať zádrapky medzi sebou vtedy, keď krivdy a násilia nepriateľov jednako nás stíhajú.

Či nie je práve tak odporný civilný sobáš Evanjelíkovi ako aj Katolíkovi? Či nevieme, že ľud evanjelický práve tak modlí sa k Bohu o každodenný chlieb svoj, jako aj katolícky? Či nie jednakou ukrutnosťou prekážajú liberáli vzdelanie ľudu katolíckeho tak jako evanjelického?

Ba v opravdu strašné farchy pozdejších čias sú nám žiaľ Bohu katolíkom a evanjelikom spoločné. Šlahajú nás a triznia bez všetkého rozdielu vierovyznania. Utláčajú jedného tak jak druhého: všetci sme ostali buriči, pánsľavi a vlastizradcovia za to, že nechceme sa koríť beznáboženskému duchu, toho liberálneho vlastnectva. Ktože nás vyslobodí z tohoto otrockého polohenia? Na poli političnom nemáme priateľského sebe smeru, iba v strane ľudovej. Táto strana je úhlavným nepriateľom všetkého neznabožstva, akokoľvek by ono bolo za maďarsko-národné vykričané. Staňme si všetci pod zástavu ľudovú, a vedzme, že strana ľudová sme my sami, my ľud, a preto od nás samích závisí, aby sme si vyvolili za vyslancov mužov čestných, kresťanských, mužov takých ktorí sa za nás nehanbia.

Príjmite Bratia Evanjelíci tieto slová takým bratským citom, jakým oni Vám predložené sú.

Pobjedszký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Minister financií proti kresťanským spolkom.

Jako každý otrok židov, tak aj financminister musí sa postaviť proti spolkom kresťanským. Z reči tohoto pána dozvieme sa, že nám kresťanom povinnosťou je síce dane platiť, vojenčiť a pri voľbách o hlade a smade mrznúť, ale práva zákonom zabezpečené to je nie pre nás, to si židia vyárendovali od svojich verných sluhov liberálnych. Čo sa naprosia spolky kresťanské, aby im dovolili liehoviny čo len vo fľaškách predávať, a vzdor tomu, že dľa zákona by im to aj prináležalo, predsa k vôli židom ich s jejich prosbou ustavične odmrštia. Na túto protizakonnosť poukázal ľudák Páder dňa 29-ho marca na sneme, a čo odpovedal Lukáč financminister? Odpovedal, že on nenachodí rozdielu medzi kresťanskou mierno užívanou a ináč užívanou pálenkou. Teda vyprával pán minister o inom — lebo o rozdiel v pálenkách nikto sa ho nepýtal — odpovedal o inom jako istý cigán, ktorý na povale vajcia hľadal. Keď hospodár prišiel z poľa a zbadal cigána, skriknul naň: «a čo ty tam máš hľadať more, ha!» A cigán chytro: «ale nevidželi ste — povedá — kršnú mamku? čo ša ich už nahľadám!» — Nuž aj pán minister tak. Kto sa ho pýtal o rozdiel? Ale keď teda neni rozdielu v pálenke, prečo vy

robíte rozdiel medzi židom a kresťanom, a dávate právo výčapu len židom? Ej páni, páni! Vy si len posmechy robíte zo sedliaka kresťana, no ale vám pri voľbách bude prihárať!

Zase odvrhnutý návrh. Ako sme boli spomenuli, Molnár ľudák bol podal návrh o ustálení toho najmenšieho majetku, ktorý by sa ekzekvovať nesmel. Návrh so smiechom odvrhli. Dňa 2-ho apríla zase podal ten istý Molnár ľudák iný návrh žiadajúc, aby sa teda ustánilo zákonitou cestou, že od tak malého majetku, ktorý do naša len práve tolko, že majiteľ malý hospodár len čo vyžije; nuž aby sa od takýchto majetkov žiadná vôbec daň neplatila. Odôvodnil to tým, že len týmto spôsobom môžeme zachrániť mnohých malohospodárov od úplného úpadku, a odvolával sa na Bavorsko a iné kresťanské krajiny, v ktorých krajinách taký zákon už zavedený je. Ale veru si ty ubohý roľníčku s tou spravедlivou žiadosťou zase prepadol! U pánov liberálov je ten chudák sedliak len jako — hriech prirovnávať — hovädo: nech ľahá zakiaľ môže, a keď už nemôže a klesne, prínde žid na to aby ho odral. — Nuž tu máte hľa, vy judášski liberálni voličia, vašich milých liberálov! No veru za tú desiatku, lebo za ten guláš, čo ste sa zapredali jako opice, teraz musí celá trieda roľnícka krivdy a posmechy podstupovať. Lúbi sa vám to?

Vojna v južnej Afrike. Búrom nastal veľký zármutok. Najhlavnejší veliteľ voska jejich: slávny Joubert zomrel následkom nemoce. Po pohrabe hneď prevzal sám Krüger prezident veliteľstvo svojiska, a rozposlal proklamáciu, v ktorej istotou tvrdí, že Búri musia konečne mať pravdu. Búri navzdor všetkým svojim ztratám a nešťastiam netratia ducha, ba Angličanov zase v dvoch srážkach špatno nabili. Zvlášte preto je víťazstvo Búrov povšimnutia hodné, lebo sa udalo v samej blízkosti Bloemfontein-a, lezenia to Angličanov. Jeden raz pri Brandforte sa bili, a tu padlo 10 poručíkov a 178 mužov ranených. Druhý raz zase dostal sa anglický vodca Broadvooch s celým svojim vojskom do klepeca. Búri boli v koryte rieky jednej poschovávaní; zrazu sa zjavili, a po krátkej bytke zajali všetko to Anglické vojsko aj 6 kanónov. Reberts-ov ale telegramm o tejto bitke tako znie: Broadvooch sedem kanónov utratil aj všetko náčinie. Ztrata sa páči asi na 350 mužov, z ktorých 350 mužov 200 zmyzlo.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: *Ján Straka.*

Z Rovného: Pavel Majstrik 2 kor.; N. N. 60 hal.; z Hadkova: N. N. 1 kor. 32 hal.; z Rovného: Anna Kerak 1 kor.; Anna Vamsak 1 kor.; z Košic: Andrej Szabó 8 kor.; z Tižitej: Jozef Lautner 4 kor.; Paulina Szabó 1 kor.; Maria Bjesčak 1 kor.; Maria Hudák 40 hal.; N. N. 40 hal.; z Košic: Katerina Lonovič 2 kor.; Alžbeta Labuda 80 halierov.

O povinnostiach oproti čel'adi našej.

Za našej doby z každej strany ustavičné žaloby počujeme o čel'adi, služebníkoch našich, pretože oni len na svoj ošoh a zisk myslia a pracujú, dobré meno svojich hospodárov kazia, v zemských statkoch škodu činia; ani vernosť a svedomitosť, ani vďačnosť a poslušnosť, tieto krásne čnosti už neozdobujú viacej dušu čel'adi našej, jako to za starodávnych časov bolo. Kde-že sú naše dobré časy, keď čel'ad naša nielen za vyjednanú mzdu slúžila, ale aj lásku a vernosť naproti svojim hospodárom a hospodárkam preukazovala? S ochotnosťou slúžila, a nezanehala duškom zaraz službu svoju, keď dakde o pár zlatých aj viacej sľubovali, ako to, bohužiaľ, terajšia služobná čel'ad naša s nami robí a čini.

Týmto o zlej čel'adi žalujúcim hospodárom rád by som nasledujúce riadky — ktoré aby si za výstrahu k srdcu vzali a na budúce podľa nich sa držali — napísať.

Pravda, že terajšia čel'ad už nenie viacej tá, čo za starodávnych časov bola. Ale akí že sú terajší naši páni a hospodári? Či nepremenili sa aj oni? Usilujú-li sa hospodári a hospodárky skrze čel'ad svoju seba zamilovať? Cíti-li terajšia čel'ad, že v nejakom ohľade aj ona ku familii patrí? . . .

Kdežto za starodávnych dobrých časov takýto bol pomer medzi hospodárom a služobnou čel'adou, ba ešte i teraz — bárs veľmi zriedkavo — nájde sa taký poriadny dom, kde ešte patriarchálsky pomer panuje: že hospodár a čel'ad spolu zostarejú a spolu znášajú farchy a ťažké dni staroby, jako spolu prežili blažené dni mladosti svojej.

Tento dneská tak zriedkavý prípad je zrejším dôkazom toho, že nenie nemožno, aby sme tieto s príkazmi božími tak krásne a pekne harmonujúce staré dobré obyčaje zase do života uviedli.

Vôbec my si myslíme, že, keď s čel'adou našou dobre zaobchádzame, chováme a jej svedomitý plat vyjednanej mzdy zaplatíme, povinnosťami svojím oproti nej sme zadosťučinili; jakonáhle ale v nejakom ohľade služobnosti a povinnosťami svojím ona nezodpovedá alebo nás neuspokojí, vypovieme jej službu, vediac, že miesto nej — aj tak dosť druhej čel'ade dostaneme.

Kto ale takto smýšľa a robí, ten môže byť istý, že nikdy, ba nikdy dobrej čel'ade mať nebude, ako to aj každodenná zkušenosť svedčí.

Čel'ad nenie ani číslo, ani parostroj, ale živé stvorenie, ktorej telo a duša pod našu opateru sverené sú.

Jako našou povinnosťou je čel'ad svojou prácou nad jej silu nie obťažovať, ku dobrému napomínať a povzbudzovať jako dietky svoje, na ich mravy pozor dávať, plat svedomite jej vydávať, jako bratrov a sestry svoje milovať a nadovšetko v nemoci ju nie opúšťať, ale úprimne o jej vyzdravenie svedomite a podľa možnosti sa starať, lekára zavolať a opatrovať, s jedným slovom: jej boľasť a osúd uľavovať, tak podobne našou svätou povinnosťou je aj o jej duševné spasenie sa starať.

Jako rodičia zodpovední sú a budú za dietky svoje,

ktoré pre ich nedbanlivosť roztopašné a zlé sú; tak aj hospodári a hospodárky budú niekedy na druhom svete o čel'adi svojej počet vydávať! . . .

Nuž ale darmo je. Ako že môže tá čel'ad naša, že my s ňou dobre obchodíme, o nás dobre smýšľať, keď zbadá a vidí, že hlavný cieľ a našu dôveru nie na jej ochotnosť a vernosť skladáme, ale len na jej šikovnosť, aby sme s nej len ošoh mali; keď vidí, že od ktorejkoľvek jej mravnej chyby odhliadneme, len aby jej služobníctvo nám škodu nezapríčinilo; z druhej stránky ale zase vyklajeme a vyhrešíme ju, keď nám pre nešikovnosť nejakú milú vec zabilala a roztrepala, alebo skrze zabudlivosť a pochabosť nejaké neprijemnosti zapríčinila?

Ozaj lásku len láska rodi.

Ponevác o čel'adi našej otcovský sa starať máme a musíme, mali by sme ponajprv svoju pozornosť na to obrátiť, že s kým sa kamaráti, jaké knižky a noviny čítajú, a po druhé mali by sme i na tom pracovať, aby sme do ruky jej aj vskutku dobré knižky dali. Lebo keď to zanedbáme, pre nedbanlivosť svoju mnohokrát takým pokušeniam ju vystavíme, ktorým už viacej nebude v stave vyhnúť, a tak z jednej čiastky zase len my zodpovední budeme, keď hrešia.

Opýtame-li sa niekedy ich, že s kým a kde svoj slobodný čas trávia?

Keby sme s našou čel'adou takýmto spôsobom obchovali a s ňou zaobchodili, neviem, či by i ona nás radšej nemilovala, a či by i vernejšie a vďačnejšie u nás neslúžila, nežli teraz.

Najkrásnejší a najľubežnejší kvet na strome čnosti je dobrý a pekný príklad. Teda nielen slovami napomínajme, ale spolu aj dobrý príklad ukážme a dajme čel'adi našej!

Dobré a blažené časy to boli, keď gazda s celou domácou čel'adou ráno a večer spolu sa modlili, v nedeľu a sviatok do chrámu božieho spolu išli! Spoločná modlitba — dala im pocit — že veru všetci sú hriešnici, všetci pre milosrdenstvo Boha prosiť musíme, ktorá ako balsam, v protivenstvách a horkostiach tohoto života naše krvácajúce rany srdca nášho nielen uľaví ale i zahojí. O bárs by sme zase tieto tak krásne a starodávne dobré obyčaje do života uviesť mohli! . . .

Dáme-li pozor, aby čel'ad naša v nedeľu a sviatok omšu svätú slyšala, a veľkonočnú sv. spoveď vykonala? A poskytneme-li jej aj k tomu dosť potrebného času? A my usilujeme-li sa svoje prchkosti a hnev krotiť a zroňiť? alebo naproti nevyvršíme-li svoju zlú vôľu práve na čel'adi svojej? — Usilovnosť, svedomitosť a pracovitosť žiadame od nej, nuž ale, ako že môžeme žiadať tieto dobré vlastnosti, keď ona vidí, že gazda naproti nej je surový, zlý a spurný! Jako že posúdime pletky a klebety medzi čel'adou nachodiacie! Alebo čo najviac počuje čel'ad v našom kruhu; o bár by každé slovo, každý účink náš oproti čel'adi našej trpezlivosťou a láskou ozdobený a plný bol! Dobrý príklad viac stojí a osoží, nežli stotisíce slov.

Dajme aj dobrú radu čel'adi svojej.

Planých radcov na svete aj tak dosť je, týchto rady zapovrhujeme. Ďalej opravdivú lásku a útrpnosť preukazujeme naproti nej, a keď jej dobrú radu dávame, jedine len blaho a nie jej osoh a zisk pred očami majme. Priateľský a milo rozprávajme s ňou, a nie spurmo a surovo, ako to mnohí hospodári činia, veď ani roľník sa nehnevá a nemrzí, lebo dlho trvá, kým zrno výnde.

Takúto dobrú radu ale len ten hospodár dať môže, ktorý pekným príkladom aj ukáže, že — čo on radí, to sa aj v skutku spraví a urobiť dá a môže.

Milujme čelad svoju, majme starosť o ňu, dajme jej dobrú radu a predchádzajme nadovšetko pekným príkladom, buďme prísni, kde prísnejšie zakročíť treba a musíme, uznajme jej krehkosti a slabosti a trpezlivo znášajme; prečo by ona dokonála mala byť? Keď však ani my nenie sme dokonáli!

Či takýmto spôsobom nedostali by sme vernejšiu a svedomitejšiu čelad, nežli teraz a posaváď máme? ...

Probujme a uvidíme! *Ján Viecha, kaplán.*

B E S E D N I C A.

Kvety.

Kvietky moje, kvietky, milujem vás všetky,
lúbim bez rozdielu:
nechtík, ruže pníček, rezedu, hřebíček,
i laliu bielu.

Vy spanilé množstvá všemocného Božstva,
utešené tvory!

Keď vás rozum skúma, horlivosti duma
nebesiam sa kori.

Ak som trdný, smutný, nebrnkám strún lutny,
k vašim, speším hriadkam.

Pátram pôvab, krásu, šmátram pestrú chasu.
lupienky vám hladkám.

Svet, ach, klame, šudí, no vy rozkoš ľudí,
úprimné ste stále.

Vás nešťeklí faloš, nemyslíte na lož,
na šial, krivdy, žiale.

Dav má švihy, ostne, vy nevinny skvostné,
neviete — len blažiť.

V tichom vašom kruhu koja, zľavy, duhu
každý môže zažiť.

Keď v hrabivom hneve zlostník na mňa reve,
ku vám pachtím, ku vám.

Čupnem si v lip tónu, vašu dýcham vôňu,
zlaté vidy snuvám.

Očúvam miláčkov, prelestný zun vtáčkov,
dvorenie holúbka.
Zapomnev na stesky, bodlač žitia stezky,
duch v lahode hupká.

Vznesie sa na nivy mieru, šťastia snivý,
chlýpa chvíle sladké;
a v radostnom letku zavrhuje lesť všetku,
z vody tlumu hladké ...

Kvety drahé, luzné, družičky príbuzné.
lúbim ja vás vrelo.

Vašej v spoločnosti hojne sa uhostí
i duša i telo.

Dlhomír Poľský.

Náboženské udalosti «Zaoska» pri výlete do bielických kúpeľov,

a pri návšteve topolčianskej blahosl. Panny Marie.

(Dokončenie).

Z košíka mu aj vytiahla akúsi klobásku, na ktorú «Ami» ani len nepozrel, zaiste mal nakazený žalúdok od cukrikov, a musel aj ťažkosti mať tvrdej stolice, lebo už pri druhej stanicy sošla s ním dolu aby sa trochu s ním poprechádzala, dokiaľ si «Ami» svoju «toaletu» naturálnu do poriadku neusporiadal. Takýto psi «kultus» stvárajú mnohé staré dámy a tetky z panského rodu, ktoré nemajú deti na obraz Boží stvorené, prijímú potom sebe za deti «kočie» a «psie» plemená. Aká to hanba pre dôstojnosť a hodnosť ľudskú takýto «kultus psi» stvárať, aké to zablúdené city ľudského srdca! Nejedna sirotka, chůďa, by zaslúžila prednosť pred takýmito beštiami. Taký ľudia čo ctia, milujú a poslušni sú beštiám, obyčajne nemajú srdca ku spolu ľuďom. V Londíne nedávno jedna stará dáma v testamente poručila jeden million zlatých, aby sa vystavil zato špitál, v ktorom by sa mali opatrovať nemocní a pokaličení psi a kočky! pľuj! jakí to cit ľudský? či jej vôľu psiu ale múdri ľudia vyplnia, to neviem; zaiste Spasiteľ náš v deň súdny takýmto dámam nepovie: amen! čokoľvek ste týmto učinili, mne ste učinili, poďte do slávi nebeskej otca môjho.

Medzi nás umiestnil sa aj jeden panský chlap v aksamietovom obleku a vo tváry s hustou rišavou bundou, t. j. s bradou. Panák tento mal zostúpiť v Topolčanoch ako aj ja, lebo sme sebe vzali naraz kartu až potiaľ, preto sa ma on aj pýtal, zdáľ i ja mienim v Topolčanoch dolu zostúpiť a v jakéj záležitosti? «v ceste súc — odvetil som mu — mienim aj úctu moju preukázať milostivému obrazu bohorodičky a malú pobožnosť májovú sebe tam odbaviť», tieto moje slová hneď mikli na bok fúzy toho panáka ku posmeškám a hovorí: ale môj drahý človek, až len inej práce nemáte v Topolčanoch, veru sa vám to neoplatí dolu zostúpiť. A prečo? pýtam sa ho, nuž preto, odpovedal on, lebo načo a k čomu že je to Pannu Mariu alebo svätých vzývať a ich prosiť, akože ona môže nás počuť a slyšať? veru ten drevený obraz vás isto nepočuje, a potom, veď Panna Maria je v nebi

a veľmi ďaleko od vás, ale v Topolčanoch ona neni, to len drevená jej figura.

No vy pane! hovorím ja, až sebe nároky robíte za cvičeného človeka byť držaným, tak zaiste náboženské city naše obrázať nebudete; videl som vás v Nitre u «bielej husy» aký ste medzi pohárkami bol fideľným, nuž sa ani nečudujem, že ste váš osvietený rozum tam nechal ako «trinkgeld» pre kellnera.

No, no, no! veď vy sa nemusíte tak rozhorčiť, keď som povedal, že ako vás môže počuť Panna Maria — odvetil tento aksamietový panák, — znať, že ste sa veru mnoho neobracal v pánskych kruhoch, v ktorých si z takých vecí nič nerobia!

Nuž, že som sa v pánskych kruhoch neobracal, zato mi neni ľúto, ani si nežiadam z jednej mysi s pánmí čerešne jesť, lebo oni radi potom kôstky iným do očí hádžu. Skusil som ja už dosť podlosti ľudu pánskeho, podržte sebe vaše poznámky pre vašu pánsku spoločnosť a neurážajte «bohorodičku», o ktorej vám to neide do vášieho aksamietového rozumu, že ako nás ona môže počuť. Nuž ako-že vy mňa môžete počuť? alebo ako-že môžeme aj z ďaleka kruz telefon ľudí očuť? Ten istý Boh, ktorý vedel spraviť, že sa mi ľudia jeden druhého aj z ďaleka môžeme počuť, nuž ten istý všemohúci Pán vie aj to spraviť, že Jeho matička blahosl. Panna Maria môže aj nás počuť a vylíšať, ako aj Boh sám.

Boh, ktorý blahosl. Pannu Mariu na zázračnú hodnosť bohorodičky povýšil, On nám ju zanechal za Orodovnicu, aby Ona prosby a potreby naše svojich dietok, ktoré pod jej materinskou ochranou utočíte berú, prijala. Ísť ku Marii, ktorá nás k svojemu Synovi a ku našemu Pánovi privádza, je najistejšia cesta prísť ku Ježišovi. Ona svojou ochranou prikryje našu nehodnosť a naše nedokonále pobožnosti.

Ja neznám nič sladšieho, milšieho a radostnejšieho ako bohorodičku milovať, v súzeniach v nej dôveru skladať, ju vzývať, a táto úcta k nej nás vždy čitejších, tichejších a poníženejších i lepších činí. My keď Mariu ctíme a velebíme, mi len to robíme, čo robil Spasiteľ náš, ktorý matičku svoju ctí, miloval, ju sebe vážil a jej aj poslušným bol. On ju viac miloval a vážil, nežli všetko ostatné stvorenie. On jej najdokonalejšiu úctu a poslušnosť preukazoval na zemi a preukazuje jej aj na neby. Nuž aj my dľa možnosti sa usilujeme ju ctíť a milovať a len to nám je ľúto, že nemáme srdca Pána Ježiša, s ktorým by sme Jeho matku mohli tak milovať, ako to ona zaslúži. Všetci tí, ktorí Mariu matku Pána Ježiša a matku svoju nemilujú, poznať nechcú, sú veľmi poľutovania hodní ľudia!

Medzitým čo panák ten aksamietový všeliaké staré, zodraté námetky, frázy poobrazoval, na ktoré som ani za hodnú vec odpoveď dať nedržal, dorazili sme do Topolčian. Žalúdok môj mňa prosil, abych jeho záležitosť a požiadávku tiež do ohľadu bral a preto som sa ku hostincu ubieral, za nami išla aj tá tučná dáma so svojim Amim psíkom a len sa dozvedala na buffet a ja zase na hostinec.

Bystrého oka kellner v ústreťi bežal tomu panákovi a tej dáme, poodebieral ich batožiny a vniesol do krmníka, cvičenejší ľudia hovoria do špajs-sály. Ja jako chudobný som sám seba obslúžil, kellner odo mňa neúfal diškreciu a za ľahšej sorty turistu mňa držal, a preto mňa ani nerešpektiroval.

Akonáhle kellner toto panstvo usporiadal, panák ten hneď slávno oznámil kellnerovi, že dľa hodnosti je on profesorom, zaiste s tým úmyslom, aby jeho titul hodnosť a úctu, aká takému pánovi profesorovi patri, od sediacích pri menáži rešpektirovaná bola. Preto aj kellner vždy hlasite tituloval pána toho: «pán professor!» koľko rázi mu ten pán niečo rozkázal, kellner hneď odpovedal: pekne pán professor! prosím pán professor! na službu pán professor! Nám ostatným smrteľným len jednoducho odpovedal: hneď, a na mňa s prísnou tvárou a tvrdým akcentom skrikol: «už som vám povedal, aby ste čakal, zakiaľ iných obslúžim, a až sa vám nepáči čakať, tak na rínku predávajú držky a viksované jelitká, môžete sa tam reštaurovať a najesť!» No, to bola pre mňa tvrdá špajscedula, som nič nepovedal ani len viac nepýtal, konečne mi predložil kapustu s baraninou, čoho sa aj doma dosť najiem; polievku, ktorú ľúbim, mne ani nedoniesol, ale mi ju predsa zarátal, ja som mu to ale do jeho rechnunku veru nechcel prijať, keď som takú ani nedostal, až konečne omýľku s pardónom napravil.

Aj to som spozoroval, že pred jedením ani pán professor, ani tá dáma, a ani Ami sa neprežehnali, ale len jednoducho všetci traja počali v jedno tempo polievku chľúpať. A ponevác ja som polievku nedostal, mal som času rozmýšľať, aký je to professor, či gymnasiálny alebo gymnastický, a či nejaký dedinský, lebo aj na dedinách sa už ľúbia niektorí nechať titulovať: pán direktor! pán professor! Dľa držánia sa mi zdalo, že to len taký z nejakej filiálky, alebo z nejakej huty professor bol.

A tento pán professor celú špajskartu vonkoncom na hlas čítal, a aj hlasite dával prednosť istým jedlám a svoje poznámky robil, ako bývajú také jedlá vo Viedni u «Sachera» pripravené. A aby zo svojej panovníckej hodnosti a auktority nič neutratil, v neklasičnej galanterie sa on naproti kellnerovi vyprázdnil, že prečo to jedlo, tá omáčka a omelet neni takým dostatkom pripravená, ako to on ľúbi a ako to on vo Viedni u «Sachera» alebo v Pešti u «Tonethofa» jedol.

Myslel som si škodoradostne, tu máš kellnerisko, za to, čo si ma posielal na rínok k držkám a ku viksovaným jelitkám! ale som nič nahlas nepovedal.

Ten professor robil aj svoje chemičné poznámky na každú butelku vína, ktorú vyprázdnil a porovnával rajské víno Johanesberger a Liebfrauenmilch, s týmto vínom, ktoré bez pochyby od Fraštáku pochádzalo, a toľko koštoval a ekšplikoval až konečne celkom fideľným zostal tak, ako len fideľnými môžu byť jeho školskí poddani, keď ich on na vakácie rozpustí.

Tá tučná jazvecovej personi dáma zase samé prednášky držala z galanthomu šašku Karola svojemu psíkovi Amimu, ako sa má držať pri stole, aby si prednie nohy

Politická pravota. Kráľovská tabuľa v Pešťbudine vo štvrtok pojednávala appellátu, ktorú podali 28. pre uvítanie redaktora Pietra posúdení Slováci a Slovenky proti výroku baňsko-bystrickej súdnej stolice. Na základe zprávy referenta Marcella Dessewffyho kráľ. tabuľa zmenila pánu M. Dulovi prisúdené 3 mesačné väzenie na 6 týždňov, sl. Etele Cablkovej 100 zl. na 100 korún, sl. Vieru Dulovu oslobodila; pri ostatných potvrdila výrok súdnej stolice. Odsúdení appellovali na kráľ. kuriu.

Požiar v Ružomberku. V piatok dňa 23. m. m. na poľudnie z Ružomberku doletelo viac telegramov do Lipt. Sv. Mikuláša, že mesto na viacerých bodoch stojí v plameni a potrebuje rýchlu pomoc. Vzrušujúca zpráva rýchlo rozletela sa po Sv. Mikuláši; alarmovaných hasičov a robotníkov všetkých fabrik hneď na osobitnom vlaku vyslali do Ružomberka, kam odcestovalo aj viac sto mikulášskych mešťanov, aby svojim ružomerským priateľom a príbuzným poskytli pomoc a potechu. Pomoc sohnatá z celého okolia došla začas a za nemalého namáhania podarilo sa oheň vzdor veľkému víchru lokalizovať prv. než by bol mohol nabrať väčších rozmerov, tak že krem brindziarni Petra Makovického — kde oheň vznikol — zhoreli len dva domy s pobočnými staviskami a síce dom Jozefa Chládeka a dom Hermana Starka. Ale i tak je škoda značná, menovite v brindziarni Makovického, v ktorej vyšla na vnivoč celá nakopená zásoba brindze a syra. Jako vznikol oheň ešte nevedno.

Zase! «Novému Vremeni» píšú z Vilny: Vo Vilne na uhle Koženej i Tatárskej ulice v dome židovského barbiera Blondesa stal sa attentát na život kresťanskej devušky, ktorá od niekoľkých dní slúžila u Blondesa. Večer kázal Blondes deve skoro lahnúť. O druhej v noci zobudil ju strašný bôľ na ruke pri zápästí a na hrdle: ona bola ztočená židmi a sám Blondes rezal jej ruku i zatylok britvou. Jej podarilo sa žida odsotiť a kričať. Na šťastie ju počuly na ulici stráže a vrhly sa do bytu Blondesa. Všetkých prítomných židov areštovali, devu odniesli na byt Saviča, kde od bôľu a strachu zamdlela. Na šťastie precitla, trebárs mnoho krve ztratila, zotaví sa. Ulica pred bytom Blondesa bola dva dni nabitá ľudom. Vyšetovanie ide svojim poriadkom.

Pre vojopovinných. Vojopovinní, ktorí zdržujú sa za morom, môžu sa na štátne útraty dostaviť na assentírku. Tým cieľom majú sa ohlásit u konsula a povedať mu, že nemajú peňazí na cestu. Konsul dá patričného preskúmať od lekára, a jestli tento povie, že môže byť súci, konsul dá ho na štátne útraty dovieť domov. Jestli ale lekár osvedčí, že patričný je nesúci za vojaka, takého nepošlú domov, ale ho ani neprenasledujú ako úskoka.

Zajímavá trestná pravota pojednávala sa tieto dni pred budapeštianskym porotným súdom. Pred porotcami stál pekársky tovaryš Ján Kristyán, ktorý dvakrát strelil na svoju nevernú manželku Mariu rod. Lelkes, ktorá opustila muža i svoje choré dieťa a nadpriadla ľubostný pomer s druhými chlapmi. Kristyán nad tým rozlútošený strelil a ranil svoju ženu a potom i seba chcel zastreliť, ale sa len ľahko ranil a tak i jeho, jako i ženu zdravých prepustili z nemocnice. Z pokusu vraždy obžalovaného Kristyána porotci uznali za nevinného, následkom čoho súd ho oslobodil z pod obžaloby.

Spravedlivosť v Amerike. Max Kinleyho, predsedu severoamerických Spojených Štátov odsúdili na zapltenie desať dollárov peňažnej pokuty, lebo na svojom majetku Cantone (štát Ohio) dal postaviť jednu stajňu bez toho, že by si bol najprv vyprostredkoval od vrchnosti povolenie.

Posúdený falšovač vína. Zo Segedína sdeľujú, že polícia pokutovala Pavla Costu na dva mesiace do väzenia a na 600 korún pokuty a troch jeho pomocníkov na pežazné pokuty, vyslovila i to, aby sa falšované víno denaturovalo. Costa predával lacné talianske vína, až ho jednej peknej noci prichýtili, ako dorábal víno v pivnici.

Súboj na bodáky. Jozef Bagi zo Siksavy zunoval život vojenský a ušiel. Na ceste do svojho rodiška stretol sa so žandárom, ktorý ho vyzval, aby sa legitimoval. Bagi neváhal dlho, ale nastrčil bodák na pušku a napadnul žandára. Tento sa bránil a vyvinul sa opravdový súboj medzi nimi. Konečne podarilo sa žandárovi pichnúť úskoka do prs tak, že klesnul na zem bez seba. Ťažko raneného úskoka dal doniesť do Siksavy a jestli vyzdravie, bude postavený pred vojenský súd.

Dvojnásobno elektro-magnetický kríž a či hviezda. Tento vychyrený apparat, ktorý tento názov má a u Alberta Müllera, V. Kálmán utca Nr. 19. je možno dostať, ako známo už mnohým pomohol. Dotyčne jeho podivuhodného účinkovania máme dnes poruke nasledovné svedectvo; «Prijmite moje najúprimnejšie vdaky. Váš dvojnásobno-magnetický kríž Nr. 86.967 u mojej manželky skutočne zázračne účinkoval. Ona trpela za dva roky na lámku, bez toho, žeby jej bolo volačo pomáhalo, a keď Váš apparat za štyri týždne nosila, bola úplne vyliečená. Ja odporúčam každému Váš apparat čo najviac, a kto na lúpanie, lámku, záduch, bezsnivosť, hučania v ušiach, utratenú chuť, a zvláste na čuvy trpí, najlepšie urobí, keď sebe jeden apparat za 3 zl. u Alberta Müllera v Budapešti, Kálmán utca Nr. 19. kúpi. Anton Buchwald, Viedeň, XVIII. Theresiengasse Nr. 48.

Jako najlacnejší a
dôvery najhodnejší

PRAMENŔ PRE ZAKÚPENIE SEMIAČKA odporúčame

EDVARDA MAUTHNER-a

kupecký obchod semiačka c. a kr. dv. dodavateľa
v Budapešti VI., Andrassy-ut 23.

DOMÁCI LEKÁR.

Suchotiny.

Okrem zdedenia, často aj iné príčiny môžu tak nepriamo vplyvať na pľúca človeka menovite mladého, že čo následok toho vplyvu, vyvinie sa nebezpečná nemoc: suchoty. Z pomedzi týchto zovňajších vplyvov spomenieme v prvom rade prechladnutie. Pľúca v svojom naturálnom stave riadne rozoberajú do seba vtáhané povetrie, a týmto oživujú a osviežujú celú krv, celé telo, teda aj samé seba. Keď ale skrze akúkoľvek náhodu pľúca prechladnú, alebo ináč rečeno utratia sebe potrebnú naturálnu teplotu, vtedy pravda nemôže byť viac o riadnej práci pľúc ani reč. Následkom totiž vtisnutej sa do pľúc zimy, krv v prvom okamihu trati sa z končín pľúc, neskoršie však vyvinie tiež svoju protisilu (reakciu), a v tom súboji medzi zimou a teplou krvou neomylne musia pľúca vytrpieť svoje. Spomenutý súboj ten ide s horúčosťou, krv a pľúca silia sa a protivia proti škodnému vplyvu zimy, a následkom tohoto silenia sa ostávajú pľúca presilené, soslábnuté. Ba mnohokrát zimou akoby obarené končiny pľúc nie sú vstave viac potrebnú sebe krv do seba vtiahnuť, ani vdýchané až do končín povetrie rozrobíť a rozobrať. V tomto poslednom páde teda do končín pľúc vtiahnuté povetrie ostáva nerozrobené, a soslábnuté pľúca ani nie sú ho vstave úplne vytisnúť, vydýchať, teda istá čiastka povetria zostáva v tých končínách vždy tréť. Tento pád je ale vždy chorobný a väzí v ňom vždy isté nebezpečie, že bude zárodokom suchotin, lebo nevydýchané povetrie sostarí a zkaží sa, a toto zkažené povetrie napáda potom najbližšie sebe čiastky pľúc, a ich začne hubiť, žrať, tak ako zrdza žerie železo.

Ale nielen práve končiny pľúc môžu sa takýmto spôsobom narušiť, lež skrze veľmi silné prechladnutie to isté môžu utrpieť aj celé pľúca alebo celá polovica týchže. A v tomto páde vyvynúvšia sa nemoc o mnoho kratší priebeh bude mať: takto ochorelý človek do roka ba dakedy aj za pol roka musí podlahnúť a rozlúčiť sa so životom.

Človek je od Boha s jeho telom tak utvorený, že rozdiel medzi zimou a teplotou tým väčší cíti, čím viac je telo teplejšie nežli vonkajší vzduch, alebo naopak. Keby sa stalo, že v prostred horúčosti letnej nastala by nám naraz tá najtuhšia zima, nuž tento ohromný rozdiel medzi teplom a zimou by naše hriechne ľudské telo doista len veľmi ťažko znášalo, ba nepreháňame tvrdiac, že následkom toho by aj polovica ľudstva ihneď ochorela. I preto len s detinskou povďakou musíme velebíť prozredefnosť Božiu, že medzi najväčšou teplotou a zimou vždy máme istý priechod, aby sa tá premena razom nestala. Taký priechod je jarné a jasenné počasie, v ktorom ako vieme pomaly odvykáme zimy, poľahky letu. Všet ale aj tak nenie možno nebaďať, že tieto priechné počasie jarné a jasenné sú predsa pre slabé ľudské telá najviac nebezpečné. V týchto práve čiastkách roku má smrť svoju najlepšiu žatvu: vtedy mrú suchotári, vtedy panujú detské choroby.

Toto sme tu preto spomenuli, aby sme poukázali na to, že nič nenie nebezpečnejšie pre človeka, ako premena vzduchu bez všetkého priechodu, t. j. premena rýchla. — Jest pravda, že človek na rozume môže vždy opatrne vyhýbať takejto preмене, ale v mladom nerozvažitom veku tým viacej sa stáva, že mládež v opravdu donebavolajúcou opovázlivosťou vystavuje svoje zdravie nebezpečiu v tomto ohľade.

Obzvlášte na troje také zlozvyky mládeže chceme upozorniť tu rodičov. To sú 1. klzačka detí na ľade, 2. vyčakávanie, alebo odprevádzanie záletníkov (frajerov), 3. a najnebezpečnejšie je *tanec*. Verte mne drahí čitatelia že tisíce a tisíce suchotinárov utržilo si svoju nemoc smrteľnú následkom jednej lebo druhej z vyšudanych príčin!

Nastala zima. Sotva že voda zamrzne na tolko, aby sa taký školák-chlapec nepreboril na ľade, to už po škole každý deň, a v nedeľu temer celé odopoludnia iné nevidíš, ako klzajúcich sa na ľade chlapcov: malých, veľkých i prostredných. To nastane tam potom kriek, zhánanie sa: behá bez duše všetko ako najaté.

No musíme vyznať, že pri dobrom poriadku táto zábava chlapcov je pre ich telá mladé, zvlášte ale pre pľúca veľmi znamenito účinkujúcou. Ale ziaľ Bohu, aj tie najlepšie veci ostávajú nám škodlivé, ba smrtonosné, jestli v nich preháňame. Behá-li teda taký chlapec po tom ľade za pol hodiny, alebo aj za 1 celú hodinu, a zostane-li červený ako rak; nič mu škodiť nebude, jestli sa pri tom veľmi neupotí, nezamáča, a jestli má dobrú obuv. Ba následkom bystrého pohybovania aj pľúca jeho mohútno vťahujú do seba zimné povetrie (a toto je najzdravšie) a vytiskajú staré, čo všetko len k soslíneniu a zdravému vyvynutiu pľúc chlapca poslužíf môže. Ale koľko rázy stáva sa, že chlapec sa zamotá medzi ostatnými a behá hore-dolu až ostane celkom mokrý a vysilený, a behá jednostajne 2—3 aj 4 hodiny, pričom koľko rázy sa aj celkom zamokri. Takýto neprichádza potom domov červený, iba že by ho nemoc už na mieste schočila a rozpálila. Obyčajne ale chlapec takýto bojí sa zaslúženého výprasku, a preto sa len tak bojzljivo vlečie domov ako smola, a až kedysi-čosi opováži sa na pitvor, ani nie do chyže. Na pitvore ešte premyšľá, zima ho už drhne, ba sa aj do plaču pustí vopred, aby ho zbadali. Ráno potom ho hlava bolí, pokašľáva, rozpáli sa, a poleží si za pár dní, a šťastie jeho, jestli do horšieho neprinde. Mnohokrát roky a roky pominú, až potom vyjavujú sa následky zbytkov chlapčenského veku pri klzačke, a tieto následky nejedného mládence položia do včasného hrobu.

Podobne nebezpečné je aj vyčakávanie a odprevádzanie záletníkov alebo frajerov. U nás v Uhrách je už zakorenená tá hlúpa obyčaj, že mladí chasníci navštevujú známe sebe dievčence v čase nočnom. Vo vzdelaných západných krajinách o takom niečom ani pochopu nemajú; tam nočnia stráž nielen hodiny vytrubuje, ale aj každého nočného tuláka hneď na rapport odprevadí na radní dom. U nás ale je to tak rozšírená obyčaj, že

aj v tých najzdarnejších obciach márne by bolo proti tomu slova prehovorif.

A čo sa stáva pri takýchto navštevieniach frajerkových? No tu sa postvára síce všeličoho nepekneho, ale tu spomenúť chceme len tie zbytky, ktoré mnoho mladých životov na vnivoč privádzajú. Teda má-li nastať na druhý deň nedela alebo dajaký sviatok, vtedy odrastlá už trochu dievčica ostáva chudiatko docela zjašená podvečer. Domácu prácu pri statku a iné svoje povinnosti odbaví si s podivnou rýchlosťou ako volajaký šarkan; prach alebo sňah z pitvora a z polovice dvóra akoby povylizovala; špinavé oblečenie je zaraz poupratované, polosviatočné oblečené, ručiská a tvár chytro umytá, ešte aj tie strapaté vlasy keď už prečesať nemôže, teda ich aspoň naslinenou dlaňou chytro uhladká, a k večeri je všetko v poriadku. Pri večeri jedným okom do mysli, druhým ustavične do okna hľadí, a na každý malý such pozdáva sa jej, že ktosi bránu otvára alebo na okno klope. Konečne keď všetko šlo už na nočný odpočinok, ona ide mnohokrát bosá vysedávať do pitvora a vyčakáva už toho milého. A tam čaká, a tam čas nemilo Bohu trávi, až je celá od zimy zelená. A tak sa to robí do pol ba aj po pol noci, až kedysi čosi celá preziabnutá ide po prstoch dnu, aby ostatní nevedeli jako je už neskoro. Že takéto zimou umorenie musí konečne zdraviu škodiť, ba aj smrteľnú chorobu pľúcovú zapríčiniť netrpí pochybnosti.

(Pokračovanie nasl.)

DOPISY.

Veľká Bytča.

Veľactený Pán Redaktor!

Štyri roky sa pominúli, čo som žiadneho dopisu nezděil v «Kresfane.» Tento časopis veľmi rád čítam, lebo v ňom sa človek mnoho poučí. Čítam číslo 8., článok o ovocinárstve «Sadme ovocné stromy!»

V tomto článku sa poučíme, jaký osoh veľký môže doniesť jeden ovocný strom. To je celkom pravda. Ja som vedel jednu hrušku «Chvostnačku» v zahrade nášho pána velebného dekana a farára, ktorá ročite do šesť korcov hrušiek urodila. A hľa, u nás v našom mestečku ovocie sa dobre mínia. Lebo od nás kupci ovocie šikujú v lete až do Budapešte. U nás je ovocie tak vzácné.

Tento vyšespomenutý velebný pán farár dal zofat tú hrušku, čomu sa mnohí veľmi čudovali.

Kdežto u nás máme také porekadlo: «Kto strom ničí, toho i Pán Boh zničí!» Druhé zase takéto máme: «Keď ty stromu života nepraješ, ktorý ti osoh prináša, tak ani tebe nedopraje Boh zdravia, ktoré ty potrebuješ!» S úplnou úctou

Ján Kamasz.

(Poznámka R. To je dobre, že o ovocinárstve tak múdre zmýšlate. P. dekan-farár nebude nám zazlievať, že sme aj tento dopis uverejnili. Robíme to nie proti osobe, ani opisanú udalosť tým posúdiť nemienime, ale robíme to s radosťou nad tým, že obecnosť naša sa poučuje, a to poučenie upotrebí ešte aj v tak malicherných pádoch, jako je pád spomenutej hrušky.)

Veľká Lovča.

Dôstojný Pán Redaktor!

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

S radosťou očakávam každé číslo «Kresfana», a jak príde hneď ho aj čítam, či volačo o našej farnosti v ňom nenajdem, ale veru nič a nič!

Teda opovážim sa aj ja chytiť pero do ruky, a prosím velebného pána Redaktora, keby moje chyby napravil a týchto pár riadkov v «Kresfane» uverejnil ráčili.

V jaseň minulého roku dostali sme do našej obce samých nových ľudí! a síce p. farára, p. učiteľa, a aj mlynára a kováča. A ponevác my u nás máme veľmi malý kostol, náš prevelebný pán farár sa trochu už postaral oň a sám išiel po celej dedine a každého opomenúl, že koľko by kto obetoval na ten chrám. Tak sa toho nasbieralo pol piata tisíc zlatých, a naši filiaci, to jest dolňo-trnaveci tiež obetovali do sedemsto zlatých.

Na to sa potom aj majster našiel, že on to za 14 tisíc zlatých spraví všetko. Ale už poslal veľú plán na vymaľovaný kostol, ale už nie za 14, ale za 19 tisíc zl. že by ho spravil, a k tomu že musíme všetko robiť a ešte aj tehlu kúpiť. Tak na to sme už veru veľmi slabí alebo skúpi . . .

Ďalej, čo sa liberálnych časopisov týka, tie veru u nás zdarma dávajú, a jedného by som mohol pomenovať čo škapuliar na hrdle nosí a opratového Kresfana číta. (Ach ešte čo!? Škoda škapuliara. R.)

Ešte napomínam mládencov a devy, ktorí ešte nemáte tie sošity pod menom «Kresfanský mládenec» a «Kresfanské devy». Ktorí viete písať a čítať, to si hneď dajte došikovať; i ja som došikoval pre všetkých veľkolovčianskych mládencov a devy dovedna 54. sošitov. (Ste hoden pochvaly! R.) Ešte by som mal veľa nového písať, ale ako po prvé chcem len na krátko a nechám si ešte aj na druhý raz.

Veľko-Lovčianský mládenec.

V Belluši.

Vážený Pán Redaktor!

S poníženou úctou prosím, keď by po opravení mojich riadkov im ráčili v našom milom «Kresfane» miesta dopriať.

Bárs do našej obce viac čísiel «Kresfana» chodí, ale veru je málo takých čitateľov, ktorí dokonale vyzumejú z neho, čo je tam s čistého kresťanského srdca pisané. Lež keď im ho druhí zretedelne prečíta, potom sa im to už veľmi ľúbi; to som sa presvedčil aj pri 10. čísle s dopisom z Belluše. Bárš ho každý jeden aj dva-tri rázy prečítal, ale veru len málo rozumel z neho, ponevác čítal všetky dopisy dohromady, nedajúc pozor ani

na dátumy. A však aj tomuto by si mohli odpomôcť, keď by syna lebo dcéru alebo aj známeho mladíka poprosili, aby im to tito prečítali, namiesto večerného túlania sa. Ale žiaľbohu, mládež tunajšia je hrozne zkažená, jak telesne tak i duševne. Ktorí to ešte nevidel, by tomu ani neveril; a veru ani ja by som to nebol veril, keď by som sa nebol očíte o tom presvedčil, že už 13—15 roční zkažení fagani, darebáci sa po nocách túlajú. Nuž a čo by mal taký otec so synom alebo matka s dcérou urobiť, keď z tej hrišnej nočnej schádzky domov prídu? Na to je ľahká odpoveď: pokarhať! avšak nielen špatnými rečiami, špatným nadávaním a preklínaním, ale aj skutkom, t. j. palicou, aspoň zakiaľ je mladý; lebo veru keď bude mať 20—22 rokov, nie on teba ale ti jeho sa budeš musieť báť, jako sa to už mnohí na sebe presvedčili.

Ale veru tu sa tak nerobí; otec nechá syna v noci a matka dcéry po vonku sa hanebne zabávať a oplzlé reči vyprávať, a keď sa už z tej nočnej hrišnej schádzky na vrátia domov, od rodičov pravda slova nedostanú. Keď aj niečo povedia, je najviac keď sa opýtajú kde boli, a čo robeli, a keď svoje hnusné kúsky povypávajú ešte sa im zasmejú: o treste ani reči! A keď by rodičom niekto na jejích hrišneho syna žaloval, nuž mu dajú za odpoveď, že vraj nech užijú zakiaľ sú mladí! že však aj oni boli takí!

Pekný príklad deťom od rodičov! na to ani nepamätajú, že budú pri prísnom poslednom súde skrz to na prisnu otázku fahani. Jaký počet vydajú potom o vychovávaní dietok svojich?

Teda veru vidí každý, že tu bol treba chýrny lekár, aby neustále bol pracoval, aby sa mu aspoň z čiastky podarilo ďaleko zablúdené ovce trochu zavrátif. A takého pastiera sme včul z milosti Božej dostaly, v osobe včulajšieho p. kaplána. Ale čo bude aj platné jeho namáhanie, keď jeho blahonosné slová a jeho výborne kázne mládež jak sa patrí nepočúva?

Nech by sa len opýtal takého mládenca, keď výnde z kostola o čom bola kázeň, nuž veru ten len bude stáť a najviac jak by sa zasmial, lebo hanbíť sa nemôže po neváč haňbu každý ztratil.

Teda načo idú takí do chrámu božieho, keď svätú Omšu a kázeň nepočúvajú? To sa shrozím povedať, že totižto jak nedriemu, tak sa dívajú dolu z chôrusa na mládež druhého pohlavia a o nej na sv. mieste reči vedú a ešte jaké!

Teda týmto platia slová Spasiteľa nasledujúce: «Perly sa nehádzu pred svine», a svätá vec nedáva sa psom.

Ešte by som mal veru mnoho a mnoho písať, ale však už má veru každý toho dosť, tých mravov zkažených o bellušskej mládeže, a to ostatnie náš milý «Kreštan», ktorý či žiaľ, zármutok alebo radosť našú vždy s ochotnosťou uverejní, aj neskôršie keď to bude potrebnšie prijíme. Zostávam vám: s úctou oddaný a na budúce riadny predlatiteľ.

S Bohom.

F:zójkeč Nájídalm.

Unin.

Dôstojný Pán Redaktor!

Budem prosiť, že by aj mojím pár riadkom dopriali ste miesta. Dňa 6-ho marca mali sme tu obecné počty, ale až človek strmne, že jaké! Nech ct. pp. čitatelia rozhodnú, môže-li sa to tak robiť! Tak bola zadaná jedna kvitancia Šimona Bergera v summe 44 zl. aj 75 kr. za jakési vraj tehly pre obecnú ľadoveň, kdežto ani kúska tehly sa nepotrebovalo. Česť pánu notárovi, ktorý veľmi dotieral na menovaného Bergla, až sa tento priznal, že sa to u neho prepilo, ale keď sa taký titul do počtov udat nesmie, preto sa dalo, že to bolo za tehly. Kvitanciu túto výbor predsa z čiastky prijal.

Druhá kvitancia zase na 54 zl. 97 kr. pod tým titulom, že šenkár Dúvid Geleji inžinierom pobýť aj chôvu dával, čo ale nenie žiadná pravda. Tretia kvitancia 7 zl. za voľačo vraj pre hasičov z Budapešte, ale nik nevedel vykázat, že čo sa to dodalo. Štvrtá kvitancia na 5 zl. akožto trovy pre fajerverov na výstavkovej porade v Kopčanoch. No jeden hasič hneď sa ohlásil, že veru každý si platil zo svojho. Potom je jedna kvitancia za drevo na most, ktoré vraj Terezia Smolinský predala obci, ale najväčšia chyba je pri tom, že u nás ani takého mena neni. Na prisne dopytovanie sa pána notáriusa vyznal sa konečne rychtár, že to je jeho žena; nie síce Terezia ale Julianna; a že to preto na ženine meno dal vystaviť, lebo on jakožto rychtár nesmel by pre obec na mosty drevo predať. Dosť na tom, že by som ešte všetičo môhol spomenúť, ale nechcem; len by som veľmi za potrebné držal, aby vyššia vrchnosť všetky tie kvitancie znovu poprehliadala. Naši pp. výborníci zprvu síce nechceli prijať kvitancie, ale konečne na prosbu rychtára ich predsa len prijali vyjmúc tej Gelejho. Páni obecní výborníci ale by si mali pomysleť, že nejeden chudobný človek za malý groš pracuje denne, aby sa s obecnou prírážkou vykonať mohol, a keď nemá jako platiť, veru aj periny mu predajú.

Čtení čitatelia ale by mohli povedať: načo ste si takého rychtára zvolili; a ja ale odpoviem a vysvetlím to takto: Pred 3-ma rokmi hlásili sa občania na rychtárstvo, hja, ale do kandidácie prišli len takí k tomuto starému rychtárovi, o ktorých občani nestáli. Predsa si ale chceli jedného vyvolif z tých, aby len ten starý nezostal. Prišlo na hlasovanie, nuž a tí dva hneď odstúpili, a tak zostal len ten starý. Preto tento rok ani sa už žiaden nehlásil, nemajúc nikto nádeje, že by voľba spravdlive prekonaná bola, tak že zo 200 voličov nedostavilo sa ku volbe iba 37. Ja som ešte málo povedomý o obecných poriadkoch, ale jak voľačo bude, hneď to pánu Redaktorovi šušknem; nech celý svet zná ako sme pokročili!

Ereg Tizedeš.

(Poznámka R. Mój milý pán «Ereg Tizedeš», to ste vy u vás veru nemúdro jednali, že ste sa o voľbu ani nestarali. Veď predsa mohli ste sa dočítať v «Kreštane», že ako sa má probovať zakráčať proti falšy pri voľbách. A aby ste si nedali so sebou robiť čo sa komu ľubi. Teda na budúce pozor, a spýtajte sa rozumných ľudí, čo a jako.)

Výt'ahy z dopisov.

Zo Slovenského Vaisgrúba dostali sme obšírny dopis ku etí a oslavovaniu Prebl. Panny Marie. Opisuje tamojšie milostné miesto: kaplnku totiž za dedinou, ktorá je vystavená skrze volakedajšieho Mateja Jajce a jeho manželku na tom jeho bývalom grunte, kde sa P. Maria v roku 1759 zjavila. Dopisovateľ opisuje jakžto očítý svedok zázračný pád, keď jedna uhrinka slepá zrak nazpät obdržala pri pozdvihovaní v kaplnke odbývanej sv. omše. Druhý pád spomenie, že istí rodičia z Čeklisa mali chrastavú dcéru, ktorej nijak pomôcť nemohli. Keď tretí raz s ňou na milostné miesto sa dostavili, na druhý deň ráno vstala dcéra zdravá, a chrasty boli na lôžku popadané. Terajší p. farár Imrich Ribány dal vystaviť tam malý kostol, ku ktorému s ručnou prácou a furmankami mnohí prispeli aj s okolia. Jako zvláštných dobrodincov spomína Lukáča Bušek (daroval sv. kríž) braterstvo sv. Ruženca (dal malý oltár), Annu Piláty (druhý malý oltár). Obyvatelia sú všetko nábožní katolíci. Podáva: Ján Purgina, modleník.

S Vajnora, z tejto vychýrenej obci o tom, že si tam žida nepripustia s veľkou trpkosťou ponosuje sa p. dopisovateľ na akéhosi mladíka: F. P. ktorý vraj horší je ako žid. Tento mladík totiž docela pokazil tamojších vínomajiteľov s tým, že ostal agentom pre židov. On ešte v jaseň vyňuchá tých najchudobnejších hospodárov, a odvedie kupca k takýmto, aby lacno mohol kupec víno zakúpiť. Potom berie za to peniaze nielen od kupca ale vydiera ešte aj od predavačov po šestáku, po dvoch. Rozhorčený nad týmto dopisovateľ takto končí oslovujúceho agenta: Priateľu, pomysli si na tvôj statočný rod, a nečih hanbu tvojim priateľom. S Bohom B. M.

S Hrnčiaroviec (pri Trnave) píše nám, že tam pri chráme stál sv. kríž, ktorý aj základinu (fundáciu mal). Tento kríž stál vyše roka bez figury na žalost a bolesť obecnstva, a teraz sa vraj docela zmiznul. «Pán rychtár» — tak píše dopisovateľ — «či to nevidíte, aj vy páni prisazní? Jestli ten kríž nebude tam do mája, potom vystúpim ostrejšie proti odstrániteľovi tak svätej veci». Aj cintorin je vraj v neporiadku, a škola jedna vraj jako maštal. Písal: Chrabrý.

Zo Štefultova podávajú, že okolie celé bolo sňahom zakrité akoby smutné spolu s obyvateľmi nad odchodom ich vrele milovaného pána kaplána Juraja Bargár. Za krátky čas čo tam bol, srdcia veriacich docela okúzlil svojim učením horlivým a príkladom. Teraz odišiel odtiaľ do Pešte za katechéta, zanechajúc po sebe večítu milú pamiatku u svojich veriacich. Tamojší pán farár ničmenej je tiež horlivý pastier, len žiaľ Bohu chorý, za čo mu vraj ešte aj ubližujú, ale len kamaráti z mokrej štvrti proti ktorým on prisno vystupuje. Podáva: Starodávna predplatiteľka.

So Švarzachu (Vorarlberg) píše jeden Nemšovan o tom, že v jeho domovine majú už tiež kresťanský sklep, bárs nie spolkový, v ktorom všetko lacnejšie možno kúpiť ako kedysi u židov. Žiada, bárs by tento kresťanský

sklepník: J. Chudo čím skôr obdržal licencu na liehoviny a trafikú! Chváli sa, že už tri famílie od nich odvandrovaly. Spomína, že tam v cudzine jak veľmi trescú deti, jestli tieto vtáčkov vyberajú a im hniezda kazia. Vôbec India tam vtáčstvo veľmi šetria a v zime krmia. Žiaduco by bolo, aby tie nevinné a užitočné zvieratka aj u nás na slovenských krajoch boli šetrené, nie ale aby ešte aj sami rodičia chválili si chlapecov, keď vtáča prinesú. Píše: Ján Bahno.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·— kor., peštianska 7·60—7·75 kor., z Báčky 7·60 kor., banátska — korún.

Raž: 6·10—6·35 kor.

Jačmeň: na krm 5·65—5·70 korún, do pálenice 5·45—5·55 kor., na várku — kor.

Ovos: 4·90—5·50 kor.

Kukurica: 4·75—5·20 kor.

Proso: 5·25—5·50 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·80	24·40	23·20	21·80	21·20	20·40
		6	7	7½	8	
		19—	16—	13·60	—	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·—7·75, brnavá —7·25, pestrá 5·75—6·—, drobná 8·—8·75, čúdená ——. **Hrach:** 10·—12·—, lúpaný 18·——. **Šušovica** horšia 8·—, lepšia 10·—18·—. **Mak:** 24·—26·—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 62·—76·—. Lucerna 38·—47·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť —52·50, Slanina ³/₁₀₀ —45·—, ⁴/₁₀₀ 43·50—, udená dobrá slanina — po 50 klg.

Lekvár srbský transito 16·— po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·—, dvojkřížový 43·50 za 100 klg. netto.

Olej recipový 34·50—35·— za 50 klg.

Spiritus odanený rafinovaný 112·50—, denaturovaný —.

Remeň: funtovice k. 300—320; tercy prima k. 275—290; anglické odpadky k. 250—270; telaciny k. 230—250; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. 250—280; tažené k. 370—400.

Bliskavý remeň k. 288—295; prsné listy k. 380—410; horniacke futrienky: strednie k. 9·60—13·50, väčšie 13·50—14·00 metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

«Az erdélyi gazdasági egyet könyvkiadó vállalata» vydal tlačou knihtačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada**. Napísal Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. — **O dojenej krave**. Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena 60 hal. — **O oraní a sejbe**. Napísal Arpád Hensch. Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie vrby košíkárskej**. Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena 50 hal. — **O dochovávaní teliec**. Rozpráva Gazda Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal. Vrele odporúčame.

Veselá knižnica. Vydáva Augusti Paulovič. Humoristické prednášky. Dielu II. sošit 1. Str. 24. V Trnave. Tlačou a nákladom Adolfa Horovitz. 1900. Obsah: Jean Chamotte, predtým Jano Chomút. Kuplety od Anselma. Pieseň vandrovného. Joctadama. Chce sa ženit. Kto za mňa zatručli? — Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 2. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Kto chce rozumno hospodáriť nemôže byť bez dobrého radcu, a takým je «Obzor».

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19. a začiatkom 20. storočia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Sme zo srdca radi tomu, že túto modliacu knižku naším spolubratom a sestram odporúčať môžeme. Za tak ľavnú cenu tak krásnymi modlitbami, takou väzbou, toľko stranami (vyše 580) skvejúcu sa modlitebnú knihu nie je tak ľahko dostať!

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 4. Dostať v knihtačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Bolestná krížová cesta. Na novo vydal T. Pelikán Krizsó kňaz z rádu Sv. Františka. Dostať: «Oktató nép-könyvtár szerkesztésége». Budapest VII. ker. Csömöri út 32.

— **Hospodárske Noviny**, časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národné hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník II. č. 4. v Turčianskom Sv. Martine.

Odkazy redakcie.

P. Jozef Bielik, Petrovice. Vami poslané peniaze asice, na chlieb sv. Antona 20 kor., na kostol na hore Levočskej 4 kor., na Našu Nádej 2 kor., na Kresťana 4 kor. a 40 hal. poštové trovy obdržala kancelária strany ľudovej Bpst József-körút 35. — **Matej Toller, Autunovacz v Slavonii**. Za dopis vďaka, ale ho budeme museť zkrátiť, aby sa aj druhým dopisom miesta ušlo. Na socialistov neočúvajte. V budúcom čísle odhalíme pekné kúsky socialistov. — **Ján Kristofič, Vajnory**. Pre radu ste sa nemusel predplatiť. Síce vám preto bude len iste na prospech. Tešíme sa že lepšie vyzeráte; aj to je voľačo. Ale tie znaky neklamú bárs aj nekašlete. Choďte čím viac po vonku keď nieto vietra, a užívajte nasledovné: žihlavový koreň. alebo lepšie, keď najдете: listy, ďalej šalviu, polinku a z apathieky koreň: Angelica arch. Ráno a večer teplé za vinný pohár. Jesť mlieko, vajce, mäso. Keď by vám nebolo lepšie, prijdite do Pešte. — **N. N. v R.** Nuž aj my uznáme, že to čítanie o tých sviňských muchách bolo až velice dôsledne zo života opísané. Ale skutočne ľudia na čistotu pri jedle tak sú málo pozorní, že aj takéto opisy na miesto pera s kolom písané sa majú uverejniť, aby sa pritom aj zasmial aj si dobre všetko zapamätal. — **F. A. Milpos**. Expedícia vám žiadosť vybaví. — **P. W. W. v Tr T.** Žiadaná kniha v slovenčine nenie k dostaniu. Úradné slovenské vydanie niektorých zákonov najдете snád na obecnom dome; ale posberané zákony o tej veci nie sú v slovenčine k dostaniu. — **J. H.** doteraz nič, ani niet mnoho na to nádeje. — **J. S. R. v Ž.** O tej veci písaly v tom čase noviny, ale osobitná knižka v žiadnej reči v Uhrách nevyšla. — **P. Bolvarszky**. Odpusťte, že sme vás zase len odročili. Za to ale v budúcom čísle to nahradíme. — **Zvedavý v Skalici**. O 500 doteraz. I viac by bolo, ale ľud je náš skutočne veľmi chudobný; potom mnohí odešli do cudziny, a len niektorí zostali predplatiteľmi. — **Nevoľný na Myjave**. Je to veru podivné; ale to by ste už predsa nemali tak nechať. Za takú hlúposť sa tomu pánovi nepodakujú. Dost od vás pekne, že ste takí trepezliví. — **Utrápená matka**. Taký kašel, takzvaný «somársky» trvá u detí aj pol roka aj vyše, a niet dostatočného lieku proti nemu. Ináč tá nemoc nenie tak nebezpečná, iba že dieťa ostane zmorené. Probovať môžete toto: Vezmite za malú hrsť kvetu z volového chvosta, a dajte to variť do štvrt litra mlieka. Takto varené mlieko nech dieťa jiedavá. Kvet ten dostanete v apathéke pod menom: Verbaseum Schr. — **Gazda**. Nitriansky gazdovský spolok nevydáva dľa nášho vedomia knižky slovenské, čo je síce veľká škoda. — **J. B. v K.** Musíme vám ešte ráz odkázať, že si vysoko vážime síce váš šlachetný úmysel, ale ačkoľvek je nám ľúto, predsa rozhodne vám sdeľujeme, že vaše básne nenie možno uverejniť. Ale by ste mohol pokusiť sa v reči neviazanej dačo nám poslať. Tú istú báseň n. pr. napíšte ako dopis v reči neviazanej. Bolo by to dobré. — **J. Straka**. Mój vsadzač Vás v 12. čísle v «Odkazoch» o voľačo prosil.

Uhlový dom je na odpredaj,

prípadne i na rátové zplácanie

s vysokým polposchodím; územie je veľmi súce pre dielnu, menovite pre remeselníkov motorí a transmissie potrebujúcich. Obširnejšie podá vydavateľstvo pod menom «uhlový dom».

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠTAN-a

≡ prijíma. ≡

Moje srdco také a tvoje je také?

Druhé vydanie. ✚ Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREŇ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

Najväčšia dielňa na kosy!

Najväčšia dielňa na kosy!

Najväčšia dielňa sveta na kosy, vyznačená na mnohých vystavách jako aj na výstave lanskej v Londíne

so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrová Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocel'ové kosy

Výstraha.

JOZEFA SOHRA v Somogy-Szill-e.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktoréj inej fabriky, 200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kos.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšpomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade za svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trôv, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Šhromažditel'om výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu.

☞ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ☜

Pod jedným uverejňujem daktoré pod'akujúce listy:

Ctený Pane! Dovoľte mi, aby som jedno staré porekadlo takto preinakšil: «Kto s kosou Sväto-Antonskou kosi, ten dobre kosi».

Vy to sotva uveríš ste v stave, jako sme povd'ační, že sme vaše kosy zaviedli. Tu, jako aj na celom okoli tešia sa vaše kosy tej najväčšej obľúbenosti, a ufame, že v najkratšom čase celá krajina tieto upotrebi.

Prijmite ešte raz moju jako aj mojich spoločníkov najhlšiu vd'aku. Kaludjeroven,

Vám oddaný

František Tallián.

Blahor. Pánu Jozefovi Sohr! Objednaté kosy obdržali sme bez chyby, a dokazujú sa ony výborné. Tieto kosy sú skutočne znamenité, a nevieme sa tak fabrike, jako časopisu «Néppárt», ktorý nás na tieto kosy upozornil dostatočne pod'akovať. Každá jedna kosa je tak dobrá, že takej sme predtým nikdy nemali. Prijmite Vaše Blahorodie najhlšiu vd'aku dolupísaných.

Kirva, dňa 17-ho júni.

Ján Faul m. p. Matej Kluger m. p. Ján Blitznér m. p. Ján Kluger m. p. Jozef Scheigel m. p. Jozef Mache m. p. Ján Hónig m. p. Jozef Heinzelmann m. p. Matej Korpaček m. p.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom
odstránené.Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická
hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej
liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý
človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní
nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič
nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.**Malý aparát stojí 4 krun.** ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.**Veľký aparát 6 krun.** Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko**ALBERT MÜLLER,**

Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Založená 1735.

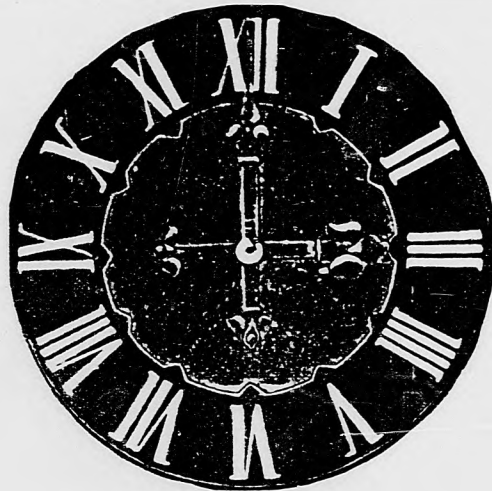
*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k**ČIERNEMU ORLOVI****Temešvár,**

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, picha-
niu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena
flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.**Vodka na prsá a na plúca:** Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute,
pri zachripnutí atď. Vďaka vďakočineniu potvrdzuje istý výsle-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky
na prábu 1 koruna.**Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej**
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
učinkuje bez toho, že by prameňom krčv bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.*Tieto vypróbované a za výborné uznané*
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známku
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
*vanejch a napodobňovaných falšných vecí.*Posielame s doberkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.**Pozornosti našich hospodárov**čo najvrelšie od-
porúčame po ce-
lom svete rozší-
rený a za výborne
účinkujúci uznaný
liek**proti dúlu sviň,**ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou
chemickou slohou nielen od rozličných chorob zachráni
ošípané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere prí-
pomáha; — o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osved-
čení svedčí. Cena spolu s návodom jedného pôvodného
polkilového balika je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna
80 halierov 19 kilove baliky franco posielá**Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.**Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri
neduhoch krížov a iných kosti znamenite účinkujúci**Balsam proti lámke**ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom
povodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa
akekoľvek neduhy kosti, organismus nápadne posilňuje, a
týmto spôsobom jeho
prirodzená vlast-
nosť je že e telu mla-
distvú ohybkosť do-
dáva. Cena jednej
pôvodnej sklenky i s
návodom je 1 koruna
40 hal. Jednej väč-
šej povodnej sklenky
2 koruna 40 hl.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod
správny: následkom čoho ja za jejích trvácnosť čo najďalej
dobré stáť a ručiť' môžem. Hodiny tieto vážové aj pod
nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou
škrýňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka,
ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo
vážu ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám
hotujem a na patričné miesto dovážam.Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie
za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

▲ tak nikdy v otvorených alebo v takých
balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

✿

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

✿